

بررسی بروز بیماری مالاریا در یگانهای ناجا در سال ۱۳۷۸ در استان سیستان و بلوچستان

محمدرضا جهانی* Ph.D.، علی مهرابی توانا* Ph.D.، ایرج خزانلی** M.D.
* آدرس مکاتبه: دانشگاه علوم پزشکی بقیةالله (عج) - دانشکده پزشکی - گروه میکروبیولوژی - تهران - ایران
** ناحیه انتظامی سیستان و بلوچستان - اداره بهداشتی

خلاصه

مالاریا یکی از بیماریهای انگلی شایع در مناطق گرمسیری و نیمه گرمسیری جهان می باشد که در کشور ایران نیز در برخی از استانهای ایران از جمله سیستان و بلوچستان، هرمزگان و خوزستان به شکل بومی مشاهده می گردد.

واحدهای نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در استان سیستان و بلوچستان حضور فعال داشته و به همین لحاظ نیز پرسنل ناجا در معرض ابتلا به بیماری مالاریا قرار دارند.

بررسی فراوانی بیماری در بین واحدهای مستقر در استان در سال ۱۳۷۸ نشان داد که بیشترین میزان بروز سالانه مالاریا به ترتیب در مناطق ایرانشهر (۷/۷۰٪)، چابهار (۶/۱۴٪)، سراوان (۷۵/۹٪) و نیکشهر (۸/۴٪) از کل موارد بیماری بوده است.

میانگین سنی افراد مبتلا ۲۰/۵ سال بوده و تمامی افراد بیمار (۱۰۰٪) به پلاسمودیوم و یواکس مبتلا شده اند. درمان کلیه بیماران توسط داروهای کلروکین و پریماکین به مدت شش الی هشت هفته انجام پذیرفت که بجز یک مورد عود بیماری در منطقه ایرانشهر و تکرار سه دوز دارویی بقیه افراد با یک دوز دارویی درمان شده و خوشبختانه مرگ و میری نیز مشاهده نشد.

با توجه به اینکه ابتلا به بیماری مالاریا در انجام وظایف پرسنل اختلال جدی ایجاد می کند و با در نظر گرفتن همجواری ایران با کشورهای پاکستان و افغانستان که مالاریا در آنجا شیوع زیادی دارد، بررسی شیوع بیماری مالاریا، تعیین گونه انگلی

مولد بیماری و عوامل مؤثر بر آنها به منظور برنامه ریزی بهداشتی مناسب در کنترل این بیماری مهم ضرورت دارد.

مقدمه

مالاریا یکی از بیماریهای مهم انگلی انسان است که از زمانهای قدیم (در زمان بقراط حکیم) شناخته شده و تقریباً در تمامی مناطق گرمسیری و نیمه گرمسیری جهان وجود داشته است. مالاریا از عرض شمالی ۶۴ درجه (منطقه آرکانجل روسیه) تا عرض جنوبی ۳۲ درجه (آرژانتین) گزارش شده است. در ارتفاعات ۲۸۰۰ متری از سطح دریا در نقاط مختلف جهان تا ۴۰۰ متر پایین تر از سطح دریا نیز دیده شده است. در بیش از ۱۸۰ کشور جهان ۳۷ کشور تقریباً عاری از مالاریا، ۱۶ کشور دارای حداقل خطر ابتلا و در بقیه کشورها با شدت و قلت مختلف وجود دارد [۱].

براساس گزارش سازمان بهداشت جهانی (W.H.O.) حدود ۲/۵ میلیارد نفر از جمعیت جهان در مناطق مبتلا به مالاریا شامل کشورهای آفریقایی، آسیایی و آمریکای جنوبی زندگی می کنند. سالانه بین ۵۰۰-۳۰۰ میلیون نفر به بیماری مبتلا گردیده که از این میان بین ۱/۵ تا ۲ میلیون نفر به کام مرگ فرو می روند و این در حالی است که اغلب قربانیان کودکان زیر ۵ سال می باشند [۳، ۲، ۱].

عامل بیماری مالاریا در انسان تک یاخته ای از جنس *Plasmodium* است که چهارگونه بیماری زای انسانی آن عبارتند از: *Plasmodium falciparum*، *Plasmodium vivax*، *Plasmodium malaria*، *Plasmodium ovale*